

N. JUHÁSZ TAMÁS

Egy szextett nyomában

Felhőatlasz

1 H. NAGY Péter,
Párhuzamos mintázatok. Felhőatlasz,
Opus 24, 2013/3.,
73–75.

A *Felhőatlasz* c. regény (és egyben film) méltatlanul a feledés ködébe veszett, s csak néhány rajongó foglalkozik vele (velük). Nyilvánvaló, hogy ez az opus több figyelmet érdemelne. A *Felhőatlasz* ugyanis nemcsak egy (pontosabban több) remekbe szabott történet (amelyek koherensen egyet alkotnak végeredményben), hanem iskolaértékű példája az interkanonizációnak és a médiák közötti átjárhatóságnak is. Jelen szöveg H. Nagy Péter *Párhuzamos mintázatok* c. szövegére „épít”¹, éppen ezért nem fogok minden korábban leírtat részletezni. A regény hat története más-más stílusban íródott (a szemfüles olvasó azt is észreveheti, hogy az egyes részeket más fordította, illetve betűtípusban is eltérnek egymástól), van közte például naplóregény, levelezés, riportanyag stb. A kötet blöbrijében olvasható egy mondat, miszerint minden összefügg, így a szövegek többszörös értelmet kaphatnak, és kapnak is. Egyfelől minden epizódban van valamilyen „utalás”, amely összeköti azt a többivel: ez egyrészt a minden részben emlegetett üstökös formájú anyagjegy, másrészt a médiumok közötti átjárás. Ez utóbbira példaként: Timothy Cavendish (egy könyvkiadó) olvassa Luisa Rey „nyomozati anyagát”, míg a jövőben Szonmi–451 látja Cavendish „rettenetes megpróbáltatásait” filmanyagon. Ugyanitt természetesen játékba lehetne hozni az irodalomtörténet egyes zsánereit, alakzatait, amelyek létrehozták az egyes epizódok jellegzetességeit, formáit, vagy akár azt is mondhatnánk, hogy egy „modernebb” *Az ember tragédiáját* kapunk.

A regény olvasatainak száma ennek a sokszínűségnek köszönhetően jelentősen megsokszorozódik. Természetesen ide tartozhatna az a megoldás is, hogy az egyes fejezeteket, amelyeket a szerző kettéválasztott, akár egybe is olvashatnánk, s így másféle olvasási élményt kapnánk. Mindenesetre a széttagoltságnak is megvan a maga funkciója. Ez pedig a történetvezetés miatt válik fontossá a már említett utalások következtében. Hogy erre még egy példát hozzak: Adam Ewing naplóját a *Felhőatlasz* c. szextett alkotója, Frobisher olvassa, amely egy pontnál megszakad, és a zeneszerző nem találja a folytatást. Csupán a szöveg második felében olvashatjuk, hogy megtalálta azt – és így vele együtt mi is, az olvasók. Ez az aspektus lényegében végigköveti az egész történeti szerkezetet.

A fő mozgatórugója a történetnek az agresszióval (hatalommal, elnyomókkal) szembeni ellenállás, harc. S ezzel együtt újfent kiemel-

ném az üstökös (netán hullócsillag) kinézetű anyajegyet. Ez a „jel” lényegében közvetve vagy közvetlenül mindig a főszereplőkhöz „kapcsolódik”, aminek következtében a *Felhőatlaszt* egyfajta reinkarnációs regénynek is olvashatnánk (mint például a *Rizs és a só éveit*, vagy Szepes Mária *Vörös Oroszlánját*). Ahogy az tapasztalható a mai posztmodern regények nagy részénél, nagyon sok esetben (véleményem szerint teljesen feleslegesen) kapnak a szövegek egy transzcendentális jelleget, magyarázatot. Esetünkben (szerencsére) a *Felhőatlaszban* erről szó sincs, ugyanis az anyajegy említésén kívül (amely utalhat egyes karakterek újjászületésére) más ilyen jellegű mondanivalót nem olvashatunk (a film egyébként ezzel a motívummal remekül eljátszik, ahogy egyes színészek más-más korokban ismételten „felbukkannak” különböző szerepekben). Bár tény, hogy ha nagyon akarnánk, akkor megtalálnánk benne az ezoterikus jelleget. Ennél sokkal fontosabb az összefüggésekkel kapcsolatos filozófiai tematika és aspektus, amely valóban átszövi és kontaktusba hozza az egyes szövegepizódokat. Mindezek mellett azt is megállapíthatjuk, hogy ezek sem kerülnek túlzott hangsúlyba, tehát nem válik okoskodóvá, mint például Coelho szövegei, emellett mégis sokkal többet képes adni összetettségében.

Továbbá kapunk egy olyan olvasati lehetőséget is, amely érdekesebb lehet a számunkra. Ahogy H. Nagy Péter a szövegében említi (és ahogy én is tettem korábban), a fejezetek között mediális (és stílusbeli) váltás történik. Ha ezt a vonalat továbbgondoljuk, akkor egyfelől megkapjuk az említett olvasati koncepciót, másfelől egy újabbat is kapunk. Eszerint az egyes mediális váltások (például disztópikus „riportanyagot” követően egy posztapokaliptikus történetbe kerülünk) fikcionalizálhatják a korábbi eseményeket, történeteket, s mindig új látószögből (az egyes főszereplőkön keresztül) új értelmezést is kaphatnak. Ha ebbe belegondolunk, akkor láthatjuk, hogy logikus azt feltételeznünk, miszerint semmi sem bizonyítja a korábbi epizódok valóságosságát, csupán az olvasói képzelet. Feltehetnénk a kérdést, hogy az egész történetből lényegében a *Loccsogó gázló* története egyedül a valóságos, míg a többi csupán egy rétegzetten felépített fikció (a fikción belül). Ha az *Eredet* c. film koncepciójával élünk, akkor az álom az álomban remek magyarázat lehetne, azaz esetünkben: fikció a fikción belül, amely elvezet a valósághoz (?). Azonban a történeti szálak sokaságának következtében a valóság és az idő folytonos felülíródása történik meg a szemünk előtt, mégpedig a (történetek) felosztottságnak köszönhetően oda-vissza.

A regény sokrétűségének (és a stílusok sokaságának) köszönhetően nem volt céлом az, hogy minden egyes aspektusát bemutassam (ez nyilvánvalóan lehetetlenség is lenne), hanem, hogy H. Nagy (és természetesen mindazok, akik a regényről írtak vagy majd írni fognak) szövegével közösen olyan mintázatokot mutassak be, amelyek vagy kevésbé feltűnőek, vagy eddig még nem kerültek szóba, elvégre minden mindennel összefügg. „*Ámde mi az óceán, ha nem cseppek sokasága?*” Ennek a rövidke „értelmezésnek” tehát inkább az volt a célja, hogy egy remekbe szabott regényt újra „megvilágítson”, és remélhetőleg meggyőzi majd a kedves olvasót, hogy ezt a regényt nem szabad elfelejteni.

